

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

І. В. Тимченко, студентка
М. П. Денисенко, д.е.н., професор
Київський національний університет технологій та дизайну

Інвестиції є головним і визначальним фактором економічного зростання. у макроекономічному аспекті інвестиційна діяльність є процесом закладки майбутнього економіки країни. Чим більші обсяги інвестицій сьогодні, тим більший обсяг валового внутрішнього продукту країни завтра.

Нестача інвестиційних ресурсів – одне із найважливіших порушень у господарській діяльності, що на рівні держави призводить до економічної відсталості. Економічно відсталі країни потрапляють у так зване "хибне коло бідності», вихід з якого можливий лише при достатньому обсязі інвестиційних ресурсів, що зосереджуються у високотехнологічних виробництвах та при відповідній державній політиці і підтримці підприємництва.

В Україні впродовж кризових років саме інвестиційна сфера зазнала найсуттєвішого занепаду. Обсяг інвестицій в основний капітал скоротився у 5 разів, що супроводжувалося значним скороченням обсягів ВВП. Частка інвестицій у ВВП лише з 2001 р. почала проявляти тенденцію до зростання, що потребує її збереження і подальшого зростання. Це повинно стати ключовою ланкою стратегії економічного зростання, а значить і мети побудови соціально-орієнтованої держави. Такі потреби визначають і відповідну роль держави. Теоретично можливі два крайні підходи в державному регулюванні. При першому - держава бере на себе максимальну частину функцій інвестора (концентрація капіталу, забезпечення проектно-кошторисною документацією, матеріальними ресурсами тощо). При другому – діям інвестора надається якомога більше свободи, вливаючи на інвестиційний процес лише через макроекономічні регулятори: податкову, амортизаційну, кредитну політику, систему санкцій та субсидій..

До принципів умов, які мають бути закладені в основу механізму державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні доцільним вважаються такі:

- першочергова реалізація інвестиційних проектів з низькою капіталоємністю, порівняно коротким строком реалізації та досить швидкою окупністю й високою ефективністю, зважаючи на обмеженість інвестиційних ресурсів на сучасному етапі;

- заохочення інвестицій, що спрямовуються на заміну застарілого виробничого апарата на основі нових технологій;

- посилення інвестиційної функції бюджету з точки зору високої частки державної підтримки пріоритетних інвестиційних проектів;

- зменшення обов'язкової норми резервування для комерційних банків, які займаються реалізацією інвестиційних програм у реальному секторі;

- узгодження механізмів пільгового оподаткування зі здійсненням інвестицій. Економічно здорова інвестиційна система базується на акумуляції заощаджень населення і тимчасово вільних коштів підприємств через банки, кредитний та фондовий ринки. Важливе значення цих ринків полягає в тому, що вони підвищують мобільність інвестиційних ресурсів. Потребує суттєвого покращення правове поле інвестиційної діяльності. Особливо нестійкий законодавчий клімат склався стосовно регулювання діяльності іноземних інвесторів. До того слід додати й недосконалість таких законів, що стосується конкретизації пріоритетних видів економічної діяльності, територій та об'єктів, які підпадають під регулювання, що ускладнює надання пільг при залученні іноземного капіталу. Лише за умови законодавчого врегулювання таких проблем інвестиційний потенціал буде працювати на користь економічного зростання країни.

У державах, що становлять технологічне ядро світового розвитку використовується надзвичайно широка гама податкових пільг, загальна мета яких зменшення податкового зобов'язання безпосередньо шляхом його прямого скорочення, чи використання непрямих механізмів, що передбачають

застосування відстрочки або розстрочки податкового платежу, що фактично виступає як прихована форма кредиту. При цьому податкові пільги, що стимулюють інноваційну активність, мають обов'язкові риси:

- прив'язка до єдиного існуючого в усіх розвинених країнах платежу компаній до бюджету податку на прибуток;

- до податку на прибуток повинні застосовуватися всілякі пільги, скидки, вирахування, що спрямовуються на стимулювання науково-технічного прогресу через інноваційну активність суб'єктів господарювання.

Для стимулювання інноваційної діяльності важливо передбачити:

- здійснення політики пільгового оподаткування виробництва інноваційної продукції з одночасним запровадженням прогресивного оподаткування прибутку від випуску застарілої продукції;

- звільнення експортерів високотехнологічної продукції від сплати податку на прибуток на приріст обсягів експортної продукції до попереднього року;

- звільнення від мита обладнання та матеріалів, що використовуються для інноваційної продукції, що експортується;

- зменшення оподаткування прибутку на суму витрат, що направляються на НДДКР з прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства;

- звільнення від податку частини прибутку, що спрямовується на інвестиції в науково-технічну сферу;

- створення пільгових умов та стимулів для використання в інноваційних цілях власних ресурсів підприємств.

Таким чином, базовим принципом має стати реалізація політики, спрямованої на запровадження інноваційної моделі структурної перебудови й зростання економіки, утвердження України як високотехнологічної держави. Інноваційна політика держави в Україні повинна орієнтуватися на створення підприємницької економіки, на підтримку розвитку радикальних інновацій, забезпечення сприятливих умов для їх масштабної реалізації.